

17 Maiu 1908.

UCRAȚIA

1908
sfa politică, economică și literară

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ*)

SUMARUL:

Program.
Democrația conservatoare.
Lirismul unui monist.
Se înjosește magistratura!
Prințul (traducere din N. Machiavelli).
Incidentul Căp. Sturdza—Căp. Cătuneanu.
Dări de seamă.
Moravuri politice.
Politica internă.
Politica externă.
De la frații de peste hotare.
Felurite.
Revista revistelor.

REDAȚIA:

Craiova Strada Horia No. 3

ADMINISTRAȚIA:

La Tipografia Sache Pavlovici, Craiova

ABONAMENTUL LEI 5 PE AN
PLĂTIT ÎNAINTE

Un număr 10 bani

*) Cu începere dela 1 Septembrie 1908 apare săptămânal.

[Handwritten signature]

Director-proprietar, *N. I. Popilian*, avo
Secretar de redacție, *Mihail Drăgănescu*,

Comitetul de Redacție:

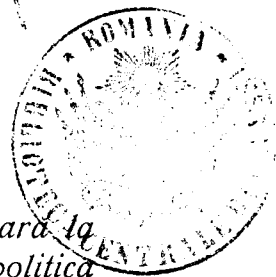
Dem. Constantinescu, profesor
Alex. Bărbulescu, „
I. C. Giulescu, avocat
Ion N. Popescu, fost magistrat, a dvocat
Sc. Constangioară, avocat
Alex. Carianopol, „
G. G. Petrescu, „
I. F. Popescu, „
Dem. Presbiterianu, „
N. Constantinescu, „
I. Mitrică, „
Av. Vasculescu, „
Adrian Zeuleanu, „

Cine primește două numere consecutive se consideră ca abonat.
Cine nu achită abonamentul dupe al doilea număr, i se va întrerupe trimiterea.

48879.

2084
1909

P R O G R A M

Mulțumită acțiunii diferitelor democrații ce s'au încercat în țară la noi, poporul s'a deșteptat și cei mai simplii săteni, cunosc azi politica țării, căpătând o noțiune precisă în privința drepturilor și datoriilor lor.

În urma furtunei sociale din primăvara anului trecut mințile tuturor s'au luminat și Românii pot să privească în viitor cu mai multă siguranță. Vântul puternic de democrație ce suflă peste toate părțile lumii s'a abătut și pe la noi.

Dar trebuie să fim prudenți, căci în epocile de transformare socială, ușor prind ori-ce curențe, de aceea trebuie să ne păzim de acele aberațiuni doctrinale pe care le auzim zilnic susținute, grație ignoranței unora și îndrăsnelei altora.

Luptând în contra oligarhiei al cărei program este numai susținerea interesului bogaților, să nu alunecăm pe panta demagogiei care voește cu orice preț întronarea săracilor în conducerea statului, căci, atunci tirania va fi mai mare decât în oligarhie.

Țara întreagă e străbătută în lung și în lat de cei mai distinși intelectuali cari propagă sub conducerea d-lui Take Ionescu, o democrație temperată, democrația conservatoare.

Susținând proprietatea, ei cer, ca fie-care muncitor să-și ia partea corespunzătoare muncii sale.

Toți Românii, fără deosebire de naștere, sunt chemați să ia parte la conducerea statului și nu se admite altă distincțiune socială decât muncă și inteligență.

Programul acestei democrații este programul nostru.

Îl vom susține din toate puterile și nădăjduim să contribuim cu o mică parte la înlăturarea comediei constituționale în care trăim și împreună cu toți bunii Români să grăbim sfârșirea actualului sistem de bri-gandaj politic și tiranie constituțională.

Redacția.

Democrația Conservatoare

Istoria ne arată că din timpurile cele mai antice și până în ziua de azi, luptele sociale nu s'au curmat un moment.

Dacă ne aruncăm privirile în urmă, vedem că organizațiunea de stat a Romanilor, eră alcătuită, într'o oarecare epocă, astfel că ocrotea mult pe Plebeii, pe cari Patricienii cercau mereu să-i subjuge. Acel „veto“ pronunțat în „Forum“ de Tribunalul poporului, avea o putere absolută, asupra lăcomielor de putere a Patricienilor.

Din aceasta putem deduce prin analogie, că România noastră frământată azi de mari lupte sociale, intră și ea într'o nouă fază, ce o putem numi: epoca democratismului, prin care orice om din mijlocul poporului, poate fi chemat la cărmuirea țării, prin cultura și meritele sale, iar nu prin dinastie și blazon moștenit.

La această stare de lucruri, neapărat că a contribuit cultura scoalelor, care a condus la o conștiință politică, pe cel mai din urmă cetățean.

La Englezi, democrația a fost foarte puternică în stat. Ea, mână 'n mână cu aristocrația, răsturnă regi, cari nu respectau marile principii ce garantau drepturile omului.

Mișcarea aceasta la noi, pare a mai fi avut un început la 1864, când s'a făcut improprietărea țăranilor, prin fapta marelu' Cogălniceanu. Fapt constant și de remarcat, e că chestia agrară și atunci a acompaniat chestiunea de înfrățire națională, consacrată prin codul civil la 1860, prin surparea titlurilor de boerism, arătându-se că omul este deopotrivă supus legilor și că privilegiu dela om la om nu mai există. Căci ce este democrația la Români? E redeșteptarea masei celor 5 milioane de robi cari se ridică, se afirmă și ne arată, că în stat și ea e o putere socială, care nu mai poate fi trecută cu vederea și al cărei cuvânt e impunător.

Scoala a arătat tuturor latitudinile și restricțiunile legilor, de care se poate bucura fiecare cetățean, pentru stabilirea cumpenei puterilor într'un stat, pentru menținerea ordinii și echilibrului social, școala azi arată tuturor, și toată lumea azi cunoaște ce este un rege, un guvern, un parlament, o justiție, o administrațiune și până la ce punct se întind atri-

buțiunile și puterile fiecăruia din ele.

Democrația conservatoare, nu e ceva paradoxal, nu e un antagonism de cuvinte. Aceasta s'a demonstrat indetelul în conferințele din sala Edison.

Democrația conservatoare e un rezultat firesc, natural reeșit din forța împrejurărilor, din modernizarea maselor. Societatea evoluiază, nimic absolut în natură nu stă pe loc. Omul se dezvoltă treptat, treptat, devine mai intelectual, mai pricepător, și vede că nu numai aristocratul are drept la viață, ci și democratul. Aristocratul la rândul său, vede că și săracul ca și el, are drept la viață. Supt aceste principii, democrația conservatoare, ori partidul conservator-democrat, e partidul ideilor și simțimintelor nobile.

Norma unei adevărate și sincere politici, unei politici altruiste, ar fi interesul general. Și când într'un partid ca cel conservator democrat, găsim la o laltă elemente de sânge boeresc, care se coboară, lucrând alături de elementele de origină pur democrată, această conlucrare, și înfrățire la muncă, e cu totul mai nobilă și departe de politica reacționară făcută din saloanele unui jokey-club, unde, nu știu căreia chiar distinsă persoană, i-a fost refuzată intrarea, pe motiv că nu eră de sânge boeresc, și ai căror membri abia întind mâna, abia răspund salutărilor celor dela cari solicită votul, pentru a-i reprezenta, și prin al căror sprijin electoral parvin la frânele statului.

Spiritele cer libertate, inteligențele vor să se producă, modernizarea s'a impus, de oarece dacă privim la suprafața socială a României de azi, o vedem plină de elemente noi, moderne și cu tendințe progresiste. Ilustrul om de stat d. Take Ionescu, întrevăzând starea actuală, grație geniului său politic, a dat o nouă haină de actualitate partidului conservator, adunând în jurul său murgurii noi, ce se dezvoltă la lumina și căldura sa, lăsând ca bătrânele frunze căzute, să-și urmeze calea lor de descompunere.

Prestigiul și increderea bine meritată, ce i s'a dat de partidul său atât de numeros, nu e o politică de interes, ce are loc în celelalte partide. A fost destul o singură chemare, ca să adune la con-

gresul din București, o țară întreagă în jurul său, Și când? Atunci când nimeni nu era chemat să vie spre a răsturnă un guvern și a luă o putere de guvernământ; atunci când, partidul liberal era în momentele cele mai sigure de a stă la guvern; atunci când, dacă eventual partidul liberal ar fi plecat dela putere, era foarte problematic cui era să se deă cărma țarei.

Deci, ce-o făcea pe acea omenire, a se strânge voioasă în jurul unui singur om? Comunitatea de idei, comunitatea de simțiminte; era lepădarea jugului apăsător ce încă mai ședea deasupra capului românului prin firea lui democrată, ce-l scutură într'o clipă. — Era durerea închisă ce nu putea să izbucnească din sufletul unei întinse mase sociale, ce nu avea cui să-și spue păsul și care gășind un glas, de sinceră chemare, de spovedire, în acea clipă de moment psihologic, o adevărată procesiune se înjghebează, în jurul unei noi religii ușurătoare, al cărui predicator era Take Ionescu. Și care predicator nu făcea alt ceva, de cât înjgheba noua sa religie, din vechile dureri, din vechile trebuinți, din vechile gânduri și arzătoarelor dorinți de libertate și egalitate, ale noei pături sociale, modernei societăți, ce trăia supt un strat gros de frunze putrezite de iarnă, de supt care tinere flori, cu puterea unei tinere vieți, răsar azi, în noua primăvară regeneratoare.

Acel prestigiu i-a fost recunoscut și de adversarii săi politici când în memorabila ședință a Camerei din Martie 1907, d. Dimitrie Sturdza plin de entuziasm îmbrățișează pe d. Take Ionescu. Și nu ar fi îmbrățișat de partidul său politic, care are fericirea să aibă un astfel de conducător?

Vântul democrației ce suflă cu putere în toate părțile lumii s'a abătut și pe la noi, el cheamă poporul român la o *viață nouă*, de acea oameni de toată mâna, de tot sângele, adunați la o laltă sărbătorească în Take Ionescu simbolul vremii celei nouă.

Oratori distinși și inflăcârați, expresiunea unor inimi entuziasmate, cuvântând cu focul acelor desrobite talente de supt jugul reacțiunii, ce nu se întrezăresc decât în urma marilor tempeste sociale, rămase istorice, decât numai după lungi perioade de opresiune, când le ajunge momentul de a exploda, care salută era noua a democrației care va fi pentru posteritate un însemnat episod istoric. Ei indeamnă țara la dogma nouă a partidului *conservator-democrat*, care e partidul viitorului în țara noastră.

De mult partidul liberal și cel vechi conservator, sunt în stare de faliment.

Partidul conservator-democrat este expresiunea nouă, modernă, a ideilor celor mai solide, de conservare socială și progres, în același timp, el este expresiunea unei mari majorități, suprafața actuală a stării sociale a României, este nota dominantă ce plutește deasupra vechilor partide: unul liberal impestrițat de socialismul distrugător al ordinii și conservării sociale, în care intrând ca element prea dinamic, tinde la distrugere; celalt conservator reacționar, care format din elemente prea statice, tinde la regres. Calea medie e cea mai bună, ea tinde la conservare apropiată și tinde și la progres, aceasta e calea democrației conservatoare. Ea va fi urmată, de lumea cea nouă.

Mihail Drăgănescu.

ADVOCAT.

Lirismul unui monist

„Je conclus ma confession de foi moniste en ces termes: Plais à Dieu, l'esprit du Bien, du Beau, et du Vrai!“

Ernest Haeckel.

În tainica tăcere a templului spațios și impozant, muzica Orgei, răsuna ca într'un spațiu haotic, dându-ne iluzia cântării mistice a cetelor îngerești, — ființe biblice — muzica consolării ce ne-o trimite Dumnezeu în mijlocul intinelor noastre confesiuni către el, aducându-i slavă operei desăvârșite, ce ne pune în

uimire pe noi înțelegătorii.

În fața prosternărilor omenesti, a celui simț neînțeles, uimitor de credință; în acea armonie de lucruri sacre, simbolice, cerești, te cuprinde acel necunoscut divin, de nepătruns sentiment instinctiv, în care amuțești, cugeți pierdut în profunzimi și vezi pe Dumnezeu prin ochiul

abstract al sufletului, te legi cu el prin cugetare, ochiul real ți se umezește de simțire, te uiți pe tine..... pentru că în acel moment sufletul a părăsit materia și s'a unificat cu cerul; iar sunetul orgei simulează, insinuiază muzica divină a haosului etern.

E o stare chinuitoare între două inimi inamorate și separate, cari sub legile iubirei, tind spre unificare; simțim în noi o învălmășală sufletească, care are tendința de a se apropia tot mai mult de celălalt suflet... de a ne apropia buzele, de a coprinde cu brațele sufletul iubit și a-l apăsa spre inimă; centrul afectiv,—dar!... rămânem tot aceiași despărțiți într'o stare chinuitoare. — Poate dincolo!..... ne vom uni într'un singur suflet!

După filosofia Budhistă a vechilor Indieni—izvorul ideilor lui Crist—tendința unificării ideale există pretutindeni, unde există iubire, — și eu cred că sub orice chip de iubire.

Iubirea e ca o forță de coeziune, ca un fel de afinitate moleculară între simțiri, ar zice monismul.

Iubirea e ceva neînțeles, e o reminiscență cerească în sufletele noastre, căci și noi oamenii suntem o părticică ruptă din întreaga fire, din întreaga natură, în care Dumnezeu e divizat.

Ea tinde a ne scoate din indivizibil, din starea de separație care ne face strein de cel iubit, și a ne transforma într'un „eu“ comun, ca ansamblul unor note dintr'o simfonie; ca proveniența luminei albe din cele șapte nuanțe ale spectrului solar.

E tendința, e visul naturii.

De ce? — Nu știm! E rolului Dumnezeu. Unde e mâna lui, este iubirea, iubirea cu desinteresul cel mai complet, a unificării divine,

„Acum înțelegem—zice *Herman Türk*¹⁾ — cum se ridică un om ca să zică: eu și cu Dumnezeu suntem una,—și ce însemnează faptul că acel om se lasă a fi răstignit pentru o idee sfântă, pentru un sentiment de intens altruism și de ce religia lui Crist, este numită a *iubirei*“.

Această iubire, sufletele și mințile de elită, o răsfrâng și asupra „vecinicului femeesc“. Crist a binecuvântat nunta de la Cana.

Dă amorului tău, o notă de creștinism și de civilizație.

„E adevărat ce zice Indianul: *Tu, ești eu*, — continuă *Herman Türk* — și este numai aparent abizul ce desparte eul meu de al tău; atunci necesarmente în iubire este calea, adevărul, căci numai iubirea face punte peste acel abis, *numai ea se vede pe sine și în cea de a doua ființă*, ce se perde — cu o dulce învălmășală — în celălalt suflet, în a doua ființă“.

Iată — zic eu — Dumnezeu ce trebuie să-l cultivăm, el nu e material, nici nu trebuie a fi reprezentat prin imagini perceptibile celor cinci simțuri de lut — de cât ca simbol de concretizare—pentru care va rămâne un vecinic nepătruns; el fiind pretutindeni amestecat unde e iubire îl vedem în Dumnezeiasca lui tendință mistică, vagă pentru simțurile materiale, clară pentru instincte și ochiul abstract al sufletelor și minților de elită.

„*Te Deum Laudamus!*“ răsună de odată în templul divin, și vulgur își făcând *crucea*, semnul simbolic al trinității contopite, care leagă ființa materială de cea eterică: Dumnezeu și Om!

Crucea, singurul simbol al acestui cult divin, furat din însăși firea lucrurilor, din dornica tendință a unificării materiei și a sufletelor.

E semnul concret al ideii împreunării primordiale a naturii într'un singur *tot* „la început era cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu, și Dumnezeu era cuvântul“.

E simbolul suferințelor lui Crist întru dobândirea fericirii metafizice, a necunoscutului etern, amestecat în tot, răspândit în natura lucrurilor de acel puternic mister, care ne umple inima de un avânt către ceruri, și ne face să înțelegem că, calea adevărului, este *iubirea*.

Iubire, reminiscență din nepătrunsul divin, din lumea eterică, imaterială, din sublimul etern, din desăvârșita mistică taină, vagă și de nepătruns de cât prin simțiri instinctive, prin ochiul abstract al minții.

Iubire: dulcea afinitate, instinctiva atracție florală dintre *Stamine* și *Carpele*.

Vesela deschidere a corolei zorelei virginale, la voluptoasele priviri ale Aurorei matinale; simțul ei de tristețe, strângerea corolei supt ultima privire de melancolie a crepusculului de seară.

Instinctul cu care Floarea Soarelui, își

¹⁾ În „l'homme genial“.

întoarce poate conștient—florile, după drumul ce-l urmează iubitul ei „Dominus Luminus“ care îi trimete sângele, clorofila, viața.

E tendința de desfășurare spre lumină, spre viață, a embrionului semănat în condițiuni favorabile.

E afinitatea chimică, dintre parfumul suav al florilor și a celulelor olfactive; dintre undele eterice ale nuanțelor plăcute de culori și celulele simțului visual.

E în simțul, în satisfacția acustică a acelei simfonii de acorduri muzicale, când plină de o vagă uimire, inima se oprește un moment, apoi palpită mai apăsător, mai precipitat, febril, furnicând corpul de un fir electric, scoțându-ne simultan exclamațiuni: *degagiarea*, — prin forța legii de expansiune—a tainicului eteric, produs de misteriosul plăcut al vibrațiilor acustice, al prisosului energetic, acumulat de centrele nervilor noștrii sensitivi.

E indemnul mâinei în dalta lui Phidias; în penelul lui Raphael; în lyra lui Sapho; în cugetul lui Faust; suspinul lui Lamartine.

E extazul, vraja ce cuprinde sufletele artistice în nopțile misticului albastru-violet, când lumina lunei albe întinde mătasa de păianjen, fire blonde-argintii, peste tremurișul licăritor al rubinelor siderale; când „*Domina noctium*“ varsă diafana ploae albă de raze fine peste emisferul sombru.

E cântul Lusciniilor,—cari își atîntesc ochii în mistica vâpae a lunei din nopțile de sticlă, de vrajă neînțeleasă, de instincte metafizice.

E instinctul longitudinei și latitudinei al rândunelelor și berzelor, cu cari își regăsesc țările calde unde au mai trăit și s'au iubit, străbătând prin înălțimi albastre, deasupra mărilor și țărilor; e instinctul cu care stolurile de cocori,

„Plutesc pe 'ntinsele“
„Si necoprînsele“
„Drumuri de nori“

fără semne geodesice de orientățiune, fără busolă.

E instinctul fluturilor ce plutesc cu nesațiu în jurul luminilor orbitoare.

E afinitatea și coesiunea dintre atome din întregul univers.

În combinarea chimică a Oxigenului cu Carbonul, producând ardere, flacără, lumină, viață.

E miraculoasa predispoziție mineralo-

gică: arangiarea moleculară a amorfelor în forme geometrice prin însăși voința abstractă a materiei.

E drumul stelelor, afinitatea magnetică dintre corpurile siderale; atracția materiei sub principiul gravitațiunei; firele de fier ce fug la polul magnetic: e influența magnetismului galvanic dintre două inimi, doi poli, a două fire: pozitiv și negativ, ce doresc a se contopi, a deveni un tot comun: un suflet!

E afinitatea tainică, nepământească, a elementelor atomice; e *ansamblul forțelor eterice*; o *analogie curioasă de fenomene neînțelese*; *dorințele materiei sub influența forțelor imateriale*; e *amalgamul razelor eternului necunoscut, ce au o origină comună, pornită din Divin*.

E eternul; e voința materiei perpetue, viața infinită.

E vaga reminiscență, sub forma unui dor nostalgic „neînțeles plin de 'nțelesuri“ al vieții primordiale; e Olimpica reminiscență din viața lui Dumnezeu pe pământ; sau cum zice nemuritorul poet;

Pe când nu eră moarte, nimic nemuritor
Nici sămburul luminei de viață dădător
Nu eră azi, nici mâine, nici eri, nici totdeauna
Căci unul erau toate, și totul eră una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rîndul celor ce n'au fost niciodată;

Dumnezeu e voința abstractă a materiei, perpetue supt legile căreia s'a făcut totul.

*Fă-ți din Iubirea ta, o Voință eternă,
Din eterna ta Voință, o Iubire.—*

În sunetul Orgei reflectând asupra iubirei universale, gândesc la Dumnezeu, și îmi reamintesc și de analizarea fină a misticismului inteligent din opera savantului Herman Türk, care pătruns de adevăr își spune că Dumnezeu e totul, e natura răspândită, natura e Dumnezeu divizat până la cel de pe urmă lucru, supt legile firei.

E ca lumina ce se desface în șapte culori prin prismă, într'un chip miraculos, dar imediat se strânge la loc, când o treci printr'o lentilă.

Divinitatea există în inimi.

Afecțiunea, iubirea, acest profum ideal al sentimentelor ce se exală din inimile inamorate, furat din ce e curat, sublim, ceresc; acel profum ce se ridică și se răspândește din inimă, din priviri, din noi în adorațiune, e o parte ce e ruptă din acea divisiune cerească, săntem noi...

Un suav parfum de smirnă se răspândește în templul haotic și mă poartă prin pădurile Biblice ale Iudeei, țara Smirnelor.

Aud par'că povestirile lui *Ernest Renan*, gîngașul abate—trăit numai printre femei și preoți — transportându-mă în patria și „Viața lui Isus” despre care ne vorbește că, El, trăia singuratic pe țărmuri de lacuri albastre ca cerurile, alături de verdeața și pajiștile de smarald ale Iudeei. Firea lui vecinic încântată de pitorescele împrejurimi ale Bethleemului plin de farmec, de rai, de călduri blânde, și în această poezie plină de misticism, de neînțelesuri, de sentimentalism curat, ideal, înalt, inima lui blândă ca de copil, ca de geniu, se umplea de simboiism ceresc, de acea resfrângere Divină, care se revarsă în sufletele înalte...

Și astfel în creerul lui Divin, începea a se ivi concepția despre Dumnezeu, ajutat fiind și de cunoștințele ce și le asimilase din vechea religieune Indiană a Budiștilor.

Atât de bun, blând, Omul-Dumnezeu, cu o vedere și pătrundere atât de subtilă a lucrurilor, în cât sufletele oamenilor, eră o mașină al căreia mecanism îl cunoștea divinele lui mâini.

O! Crist, — îmi șoptesc — religia ta îmblânzește ființa. Barbarii, păgâni năvălitori ai Evului Mediu, deveniau blânzi și buni credincioși, în atingere cu creștinătatea romană.

O! Crist, cel mai mare revoluționar și reformator al vieții sociale, care n'ai aruncat altă bombă, de cât cuvântul dulce al iubirei, tu te presintai oamenilor ca simplu Om—nu ca Dumnezeu—dar ca un om superior, înalt și nobil prin suflet și creer, spunându-ne cu drept cuvânt că ești Fiul lui Dumnezeu, însă adăogând că orice Om poate fi fiul lui Dumnezeu, căci toți la un loc e Dumnezeu, e natural!

În acest moment Orga răsună „*Ave Maria*.....“

Lumini roșii ard liniștit și blând în candelă, la picioarele imaculatei Marii, cu Copilul la sân, răspândind ilusia unor inimi ce ard în tăcere și în răbdare pentru o cauză ideală și sfântă.

E simbolul inimei noastre, care trebuie să ardă ca o jertfă pe altarul iubirei.

E jertfa cultului tău:

*Fă-ți din Religia ta o Iubire,
Din Iubirea ta o Religie.*

Un surăs cald îmi vine pe buze, un surăs de induioșare, un surăs blând li-

psit de frică și 'mi prostern fruntea cu iubire, ca pentru un nesupus de blând copil, ca în fața tatălui bun, plin de iubire; ca în fața unui *amor* curat, căruia i te destăinuiești cu simplitate, cu naivitate, cu sinceritate; ca în fața propriei tale persoane, căci Dumnezeu este în toată natura, este și 'n *Noi*, dacă vroom.

Și precum lumina resfrântă în prismă, se adună cu grabă într'un alb; precum toate corpurile se rostogolesc în etern cu repeziciuni uimitoare, de nedescris, tinzând spre un centru comun de gravitate; precum bucățica de fier fuge spre polul magnetic spre a se contopi cu el; astfel o dată întreaga natură se va restrânge într'un tot, realizând visul și tendința materiei.

Valuri vibrative, acorduri sonore de orgă și voci din concertul divin, isbesc cu ecou miraculos peretii și coloanele înalte, răsunând mișcător în tăcerea adâncă a templului și a sufletului meu.

E cântecul mistic al simțirilor tainice.. par'că te văd... mă privești lung și pleoapele ți se pleacă puțin pe globii ochilor, în deliciul sufletesc al privirilor... e un sărut lung la distanță a celor două suflete, un sărut blând și copilăresc; e brațul care mă strânge cast la piept din depărtare, pentru a sfârși chinul, dorind unificarea sufletelor, atât de plăcută a simțirei divine, eterice ce ne-o trimete cel de pretutindeni și de nicăeri.

E cântecul candid al Heruvimilor, al Copiilor, singurii cari simt mai curat, naiv, sincer; singurii mai mari în împărăția cerurilor.

Și ca ultim refren simțirilor și gândurilor mele pe ale căror mistice aripi mă poartă, îmi vine din nou în memorie un pasagiu din H. Türk:

„Comorile nesecate de bucurie ale religiei— și eu îmi adaog ale cultului frumosului, binelui și a adevărului, în acord cu legile științei pozitive—nu sunt bine cunoscute de cât celor *puțini aleși*, cari au avut-o totdeauna tovarășe în viață. Acești fii ai lui Dumnezeu trăesc o viață liniștită în mijlocul durerei acestei lumi... Sentimentul divin e o forță primordială înăscută, necesară constituției fiziologice a unui om civilizată și care există independent de trebuința de a crede și a spera“, iar ca corolar, *Mantegazza*—filosoful inimilor inamorate, dulce ca un Italian al cerurilor calde și clare, al mărilor albastre cu țărmuri

de smarald—ar șopti fraza lui suavei mele Casta-Diva, vestala focului meu sacru: „Adu-ți aminte că cea mai frumoasă și sfântă religiune trebuie să fie:

cea mai morală: și aceasta e a ta. Fii mândră că te-ai născut în religia lui Crist!“

Mihail Drăgănescu.

Se înjosește magistratura!

„Se înjosește magistratura“, aceste erau cuvintele cu care începea discursurile sale, în vreme de opoziție, d. Toma Stelian.

Și atâta grije părea că poartă magistraturei acest domn, și atâta paradă de vorbă făcea în această chestiune, încât bătrânul și bine cumpănitul om de stat, d. Dimitre Sturdza a fost indus în eroare și i-a încredințat, pe aceste vremuri grele, ministerul Dreptăței.

Ajuns în capul acestui minister, a debutat cu înscenări pentru a da în judecată pe magistrați, a înlocuit toată magistratura amovibilă și acum în urmă a pus vârf la toate prin nenorocita lege a *organizării judecătoriilor de ocoale*, menită să răstoarne totul în magistratură și să provoace grave incurcături în societatea românească.

Și când magistrații au început să arăte, într'o revistă, defectele legii d-lui Stelian, acesta fără a se gândi la vr'o îndreptare a continuat pe calea păcatului, fie înlocuind pe magistrați care îndrăsniseră să-i critice legea, fie forțându-i să se retragă din capul acelei reviste.

Incurajați de procedarea ministrului Dreptăței, politicianii liberali-socialiști s'au năpustit acum asupra magistraturei, și căutând nod

în papură cu ocazia alegerii dela colegiul I de senat din Dolj, se inventează felurite abateri de la lege, ce—zic ei—ar fi comis unii magistrați, pentru ca să le servească la invalidarea acelei alegeri.

Presa liberală-socialistă de la centru și după ea cea din Craiova a început o campanie *nemai pomenită* în contra unor magistrați—a căror valoare și cinste ireproșabilă ne-a făcut să ne fălim cu ei—acuzându-i de nereguli grave contra onoarei de magistrat și cetățean.

Așa să fie? așa magistrați are țara noastră? acestora le încredințăm noi destinul onoarei și averii noastre?

Acuzațiunea ne pare *odioasă* și în acelaș timp ne umple sufletul de temere.

Dorim să se facă cât mai multă lumină și să se pedepsească îndrăzneții care întinează mantia magistraturei.

Dăinuind această stare anormală, magistrați de la un capăt la altul al țării terorizați de politicieni și huluiți de nepăsarea ministrului Dreptăței, tremură pe scaunele lor, iar situația cetățenilor devine penibilă perzând încrederea în magistratură.

Nicolae I. Popilian.
Advocat.

N. MACHIAVELLI¹⁾

PRINȚUL

In loc de prefață

Veșnic ideile și principiile lui Machiavelli vor fi denunțate de unii ca infame; cât lumea însă nu va îndrăzni cineva să critice opera marelui om, ca putere de concepție, ca operă de spirit. În felurite opuscule, în nenumărate cuvântări mărunței curtizani ai naivității mulțimii, vor deșteptă principiile și părerile lui, nici prin gând însă nu va cuteza vreunul să-i aprefuiască sau să-i desprețuiască opera ca atare, iar acești curtizani, mari și mărunței doritori de a stăpâni, începând cu Frederic cel Mare și isprăvind cu cel din urmă agent electoral de mahala, nu vor lipsi, mai ales ei, conștient ori instinctiv, să urmeze cu scumpătate lapidarele povești ale ilustrului florentin pe cari le țonegrise pe față, urmând și în aceasta tot o povață a lui.

I. L. Caragiale.

CAP. I.

Câte feluri de suveranități sunt și cum se dobândesc.

Toate statele și toate stăpânirile care au avut și cari au autoritate asupra oamenilor au fost sau sunt republici sau monarhii. Monarhiile sunt, sau ereditare, când aceeași familie domnește de mai mult timp, sau noi. Monarhiile cele noi sunt, sau prea noi, cum era a lui Francisc Sforza la Milan, sau sunt ca niște membre anexate statului ereditar al prințului care le dobândește, dupe cum e regatul Neapolului față de regele Spaniei. Aceste State astfel dobândite obișnuiesc a fi conduse de un prinț sau sunt libere, și sunt dobândite prin armele altuia sau prin ale sale, prin noroc sau prin virtute.

CAP. II.

Monarhiile ereditare

Nu voi vorbi despre republici, despre care am vorbit aiurea pe larg²⁾. Mă voi ocupa numai de monarhii, și voi discuta mijloacele prin care se poate guverna și

¹⁾ „Il Principe“ tradus din italianeste, pentru prima oară, de d. Av. Vasculescu, licențiat în drept, litere și filozofie.

²⁾ In ale sale „Discursuri asupra lui Titu-Liviu“.

conserva aceste State. Voi zice deci că e mult mai ușor de a conserva statele ereditare și obișnuite a trăi sub aceeași dinastie de cât statele cucerite de curând, căci e de ajuns a nu se depărta de sistemul întrebuintat de strămoșii săi și de a se deda apoi împrejurărilor. Așa că dacă un prinț e puțin abil, el se va menține totdeauna în statul său, numai dacă nu-l înlătură o putere extraordinară și preponderentă, încă și atunci își va dobândi statul, la cea mai mică nenorocire întâmplată usurpătorului. Avem în Italia exemplul ducelui de Ferrara³⁾, care n'a putut rezista asalturilor Venețienilor, în anul 1484, și papei Iulius al II-lea, în 1500, de cât pentru că era stabilit de multă vreme în acest ducat căci fiindcă prințul ereditar are mai puține ocazii și motive de a supăra pe supușii săi el e mai iubit; și dacă nu e urât din cauza vreunor vicii extraordinare, supușii au desigur iubire pentru el, iar amintirea și motivele schimbărilor se perd în vechimea neîntreruptă a dominațiunii, căci schimbările lasă întotdeauna loc pentru a face altele noi.

CAP. III.

Despre monarhiile mixte

Dar adevărate greutăți se găsesc într'o monarhie nouă. Dacă nu e cu desăvârșire nouă, dar se aseamănă cu ceva care se poate numi aproape mixt, schimbările sale nasc mai întâi dintr'o greutate, pe care o întâlnim de obicei în toate stăpânirile noi, căci oamenii schimbă cu plăcere pe un prinț, sperând să găsească un altul mai bun. Această speranță îi face să ia armele în contra aceluia care guvernează, dar se înșală, căci experiența le arată îndată că soarta lor a devenit și mai rea. Această consecință depinde de o altă necesitate naturală și obișnuită, care face ca prințul să fie totdeauna nevoit de a ofensa pe noii săi supuși, fie apăsându-i prin soldații săi, fie prin mii de afronturi, cari sunt consecința oricărei cuceriri noi.

(Va urma).

³⁾ Alphons d'Este.

Un incident

Căp. Sturdza — Căp. Cătuneauu

Incidentul dintre Căpitanii Sturdza și Cătuneanu, ajuns înaintea unui juriu de onoare se va sfârși, poate, cu o eșire pe teren.

Cum se va termina această afacere, e treaba beligeranților nu e nici treaba noastră nici a ministerului de război care s'a amestecat, fără rost—zic unii— într'o afacere de onoare.

Noi vom discuta cauzele care au dat naștere incidentului.

D. Căpitan Sturdza publică într'o valoroasă revistă un articol în care arată starea deplorabilă în care se găsește *administrația armatei noastre*, atingând mai ales *administrația companiilor teritoriale*.

D. Căpitan Cătuneanu, un militar de valoare și care în diferite rânduri a dat probe de deosebit cavalerism, singur din toată țara — lucru foarte curios, căci toți căpitanii trebuiau ori să ceară satisfacție ori să ceară a se *pedepsi* cei care s'au abatut dela lege — s'a simțit ofensat și a provocat, în mod greșit, la duel pe d. Căpitan Sturdza.

Provocarea a fost greșită și din punct de vedere al *motivelor* și din punctul de vedere al *tecnicii* duelului. Să dovedim aceasta.

În multe rânduri, s'a vorbit despre risipa și lipsurile ce s'a observat la diferite regimente, s'au dat în judecată ofițeri mulți, ba chiar ofițeri superiori, zilele astea un ofițer delapidator s'a sinucis.

E stabilit: în armată sunt multe lucruri necurate, e rușinos aceasta dar omul e supus greșelii și cu toată *educația specială* a militarilor, sunt unele firi îndărătnice cari în mod fatal se abat dela datorie.

Acum dacă un om cinstit, incredințat de faptele rele ce se petrec în armată, învingând înprejurările ce-i stau în cale fie din situația lui în armată, fie din temerea de urgia politică, aducând un *prejudiciu chiar tatălui său care este prim ministru al țării*, ridică perdeața afacerilor necurate, periclitându-și situația lui și a lor săi, este aceasta o lașitate? Este aceasta un motiv care să te îndrituiască să-l numești canalie? oare omul care dă dovadă de *curaj civic* trebuie omorât?

Credem că nu. Singura vină ce-i se

poate aduce Căpitanului Sturdza este că d-sa fiul primului ministru, având un *monopol de situații*, ar fi putut cere foarte bine să se urmărească căpitanii abuzivi și să nu fi discutat *generalități* în gazete.

Motivul provocării a fost dar greșit. Să ne ocupăm acum de *tehnica*. D-nul căpitan Cătuneanu, trimete d-lui căpitan Sturdza o telegramă prin poștă — *refuzându-se la telegraf fundcă conțineă cuvinte injurioase — și insultă pe d. căp. Sturdza prin cuvintele canalie și, în acelaș timp, îi face cunoscut că-l așteaptă la o eșire pe teren în termen de 10 zile.*

O insultă și o provocare în acelaș timp, menită să pună în dilemă pe destinătorul telegramei.

Aceasta nu se obișnuște în duel, ba chiar alcătuește o scuză legală pentru cel provocat.

A doua greșală, din cauza grabei bineînțeles, este că: *d. Căp. Cătuneanu, trebuia să indice, chiar în scrisoarea de provocare, întinerariul ce va trebui să urmeze provocatul, și el provocatorul să înceapă în sens invers acelaș drum, pentru a se întâlni ambii beligeranți la calea jumătate*, căci așa cer regulele duelului.

Ne procedându-se normal în această provocare, eră de prevăzut incurcătura în care a căzut d. căp. Sturdza și *necesitatea*, din aceasta cauză, a *juriului de onoare*, care se poate forma chiar dacă nu există o instituție, și e rău că nu există nu numai la *militari* dar chiar și la *civili*.

Căci credem, că onoarea poate fi declarată satisfăcută, cu mai multă dreptate, prin hotărârea *juriului de onoare*, decât prin *dreptatea divină* aflată în vârful unei spade, aceasta din urmă fiind o credință învechită și de origină barbară.

Această afacere ar fi rămas incurcată și ambii ofițeri ar fi fost considerați de toată lumea ca niște bravi cetățeni, dar din nedibăcia ministrului de război care a pedepsit pe d. căpitan Cătuneanu și l'a mutat, iar pe căpitanul Sturdza l'a avansat, afacerea ia o întorsătură gravă și probabil va avea un desnodământ senzațional.

Nip.

Dări de Seamă

Răsplata de N. Dunăreanu.—Editura „Minerva“.

Condiția de căpetenie, pe care trebuie s'o îndeplinească un scriitor, este adâncă pătrundere a vieții, pentru că nu mai astfel va putea să desprindă din învâlmășagul ei punctele isbitoare, trăsăturile caracteristice, așa numitele: „les notes saillantes“.

Pe lângă asta, un scriitor trebuie să mai fie și stăpânul unei culturi largi, care să-i înlesnească posesia unui bieșug de mijloace tehnice și cu ajutorul căreia să-și poată forma convingeri personale asupra vieții, căci nu trebuie uitat, că ceia ce face frumusețea și interesul unei opere literare, e tocmai unghiul acela personal și subiectiv, supt care scriitorul vede și redă viața, e tocmai culoarea și interpretarea pe care o primește viața, trecând prin sita sufletească a scriitorului.

Foarte puțini, însă, sunt scriitorii de astăzi care să îndeplinească amândouă aceste condițiuni, de aceea, poeziile simple și schița ușoară sunt genurile care ispitesc mai mult; iar nuvela—in înțelesul modern al cuvântului,—care pretinde mai multă pătrundere a vieții și mai multă pregătire, de abia acum începe să răsară supt condeiul câtorva scriitori ca: Sadoveanu, Agârbiceanu, Brătescu-Voinești, Sandu Aldea. Numai din scrisul acestora se desface un sens, o anumită atitudine față de viață, care variază, firește trecând de la un scriitor la altul, ceea ce însemnează că fiecare dintr'ânșii aduce în fața vieții o personalitate puternică și distinctă.

Afară de scriitorii de mai sus, a căror personalitate e bine definită, sunt alții câțiva care stăruiesc și se apropie mult de ei aducând nota lor proprie. Printre aceștia, un loc de căpetenie, îl ocupă d-l Nicolae Dunăreanu, prin cele două volume ale sale: *Chinuții* și *Răsplata*. Subiectele din amândouă volumele sunt luate aproape toate dintr'un domeniu pe care d-l Dunăreanu îl cunoaște bine; din viața pescarilor și a hamaliilor, din viața barcagiilor și a nouilor Dobrogeni, ce au pornit să găsească pământ pentru a trăi, și în sfârșit din viața tuturilor *chinuților* din port.

Din toată lucrarea sa respiră o dragoste largă pentru cei umili și nenorociți, al căror suflet d-l Dunăreanu, l'a pătruns îndeajuns, și pentru care are o dragoste nemărginită. Totul nu rezultă decât din observarea amănunțită a mediului în care trăește și din care-și desprinde, cu mult noroc toate subiectele sale. D-l Dunăreanu are în volum și alte nuvele cu subiect definitiv în care găsim aceleași calități de artist. În *Domnul Davidescu*, cea mai lungă bucată din tot volumul, acțiunea e dusă cu multă pricepere de la început până la sfârșit. Acțiunea pasionată te încătusează și te robește și până nu isprăvești nu lași volumul din mână. *D-nul Davidescu* prezintă scene de un înalt dramatism... Limba e curată și limpede, stilul e vioi și plin de imagini. D-l Dunăreanu, prin cele două volume ale sale, se așează alături de cei mai buni prozatori ai noastră de astăzi.

E. Taină.

Moravuri politice

D-l Căpitan Sturdza într'un articol de gazetă publică câte-va fapte cari au atins — zice-se — prestigiul armatei. Doi domni căpitani, Cantacuzino și Cătuneanu, unul a provocat la duel pe d-l căpitan Sturza, iar altul la criticat în gazete.

D-l căpitan Sturdza nu s'a bătut în duel și a fost avansat maior, ceilalți căpitani cari nu erau ficiori

de ministru, au luat inchiisoare și au fost mutați pe cale disciplinară.

Iată o revoltătoare părtinire și abatere de la legile țării, pornită de la acei cari sunt chemați să le aplice în mod absolut egal pentru toți cetățenii.

* * *

Legea de *procedură civilă*, pre-

vede pentru economisirea timpului, formalitatea *chemării la interogator*. Un justițiabil din București cerând chemarea la interogator a d-nei *Sturdza* soția primului ministru, un magistrat, *conștient* de *suveranitatea* ce l'a investit poporul, admite chemarea la interogator.

Imediat ministrul dreptății îl cheamă, îl injură surugiește și drept pedeapsă îl surghiunește într'un orașel de provincie.

În veacul al XX-lea, nu în China nici în Turcia, ci în regatul României, țară constituțională și sub regimul unui partid intitulat *liberal* și pe al cărui drapel stă scris „libertate, egalitate, fraternitate“, s'a întâmplat asemenea faptă.

Cât de mult sunt desprețuite legile țării noastre!

* * *

Reclamă americană în politică

Mulțimea adunată pe ulițele Craiovei cu ocaziunea sărbătorii lui 10 Maiu, a rămas înmărmurită în fața unei firme suspendată de balconul clubului liberal pe care stă scris cu litere mari:

„**Tră-ască Partidul Național Liberal**“
Cine o fi dat această idee caraghioasă, nu știm, dar este constatat că începând cu sefia d-lui *Iancu Mitescu*, partidul liberal

de la Craiova a alunecat pe o pantă foarte neserioasă.

Reclama de la 10 Mai, a întrecut cu mult reclamele caraghioase făcute candidatului liberal căzut la alegerea din 27 Aprilie, și dacă această reclamă a făcut pe mulți să rădă, au fost oameni serioși pe cari i-a cuprins mila de starea deplorabilă în care au căzut liberalii craioveni.

Un tânăr liberal nu s'a sfiit să *desaprobe* în gura mare pe promotorul ideii cu reclama americană de la clubul liberal, căci — zicea el — ar fi o copilărie și în acelaș timp o lipsă de pietate la adresa acelor cari ne-au lăsat pe 10 Mai, dacă am căuta să transformăm sărbătoarea națională de la 10 Mai în sărbătoarea unui partid.

Reclama e sufletul comerțului, dar o reclamă proastă, mai rău strică de cât să folosească.

* * *
Politică odioasă. Ziarul *Țara* într'un articol semnat de d. *Rusu Abrudeanu* acuză pe junimiști și pe d. N. Filipescu că ar fi plănuit asasinarea d-lui *Take Ionescu*.

Ziarul *Epoca*, oficiosul junimist, fără a spulbera această acuzațiune, face câteva zeflemele și inchee cu *apologia asasinatului politic*.

Ca români, ni se strânge inima de durere văzând cât de jos s'a scoborât nivelul politicii noastre, ca năzuitori ai unei politici ideale, ne îngrozim de politica odioasă ce fac în zilele noastre, vlăstarele aristocratismului român.

Politica internă

Ziarul popular *Țara*, a trecut de curând sub direcțiunea valorosului profesor naționalist *Cristu Negoescu*. Urâm ziarului *Țara*, viață lungă sub noua sa direcțiune și izbândă desăvârșită pe calea democrației

* * *

Liberalii-socialiști din Craiova, contând pe imblânzirea nemulțumirilor din sânul partidului lor, ar plănui oare cari înscenări cari să le servească la toamnă, pentru a cere

Senatului invalidarea alegerii d-lui *Nicu Economu*.

Nu vor ajunge la nici un rezultat. De înscenări e sătulă lumea! Apoi spărturile din vechiul partid liberal sunt așa de mari din cauza politicii destrăbălate a socialiștilor în cât este imposibil să se intrunească un vot compus din *două treimi*, cât cere legea pentru invalidare, pentru a se putea opri intrarea elementelor temperate în parlamentul țării.

* * *

Succesul partidului conservator-democrat a îngrozit de spaimă pe liberalii-socialiști. Amenințările nemulțumiților sporesc această spaimă. „Trec la Take“, acesta este cântecul nemulțumiților și cât de mult îndispune acest cântec o spune chiar Voința Națională.

Se fac mari pregătiri în partid pentru a se potoli nemulțumirile, se anunță chiar un congres la toamnă.

Toate sunt în zadar, după *desfășurarea junimiștilor* și colectivizmului i-a sunat ceasul din urmă. La vremuri noi, partide noi!

Politica externă

Ziarul *L'Intransigeant* din Paris, publică un articol, semnat de *Henry Maret*, intitulat „Le Marché Politique“. Iată ce se vorbește de *votul universal*: Sistemul scrutinului pe arondismente a înjosit votul universal transformând alegerile în *adevărată piață*, unde voturile se vând și se cumpără ca sacii de făină la Bursă. Candidații nu sunt introduși în urnă dacă nu știu să bage mâna în buzunar. Cei mai dibaci înpart decorațiuni și

promisiuni, iar acei, pe care soarta i-a făcut socialiști, înpart bani. Trăim—zice autorul articolului—in acea epocă esențialmente practică atât de bine caracterizată de Africanul (Anibal) care a strigat la eșirea din Roma: „Ville de boue, où il n'est rien qui ne se cède à prix d'argent!“

Și când vine validarea se observă o bandă de pungăși (socialiștii) vorbind de probitate.

De la frații de peste hotare

În Parlamentul *maghiar*, mai mulți deputați au atacat pe Români, acuzându-i de iredentism și că întrețin relațiuni cu România. Au răspuns cu bărbăție deputații români *St. Popp* și părintele *Lucaciu*.

* * *

Șovinismul maghiar, geme din greu, încolțit de partidul naționalităților și de socialiști.

Zilele trecute, tunete și trăznete au fost aruncate asupra Românilor pentru că au întrebuitat o hartă etnografică în care țările locuite de Români, erau tratate de române.

Maghiarii, au ordonat distrugerea hăr-

ților românești, și înlocuirea cu cele ungurești.

Caznă zadarnică! Urgia lui *Arpad* va maghiariza cel mult, *hărțile*, dar niciodată *țările* locuite de români!

* * *

În fiecare zi apar în Ardeal noi reviste și gazete cari susțin limba și drepturile poporului Român.

Frații noștri de peste munți, deși apăsați politicește, stau foarte bine din punct de vedere economic și intelectual. Pe când ei muncesc pentru o politică mare și sănătoasă, noi suntem zdrobiți de politica păcătoasă a partidelor istorice.

Felurite

Inaugurarea statuei lui Vasile Lascar

Desigur Vasile Lascar a fost un bun român și ca legiuitor un bun reformator, și dacă ar fi trăit, n'ar fi făcut partidul

liberal-socialist atâtea gafe, cum a făcut cu legiuirile din urma revoluției.

Trebuia însă să treacă mult timp, pentru ca generațiile viitoare să recunoască meritele lui Vasile Lascar, nu trebuia ☞

să se ridice chiar acum o statuie, pentru a ne da ocazie să vedem pe dușmani de moarte ai lui Vasile Lascar, aducându-i laude pentru că nu mai e în viață!

Și apoi avem destule statui politice, pe când *Eminescu, Alexandri, Hasdeu, Grigorescu, Gr. Alexandrescu* și chiar marele *Cuza* sunt dați uitărei!

Ziarul *Epoca*, într'un articol privitor la alegerea din 27 Aprilie de la Craiova, face câte-va aluziuni răutăcioase la adresa d-lui Mișu Popp.

De curând a fost numit supleant la Trib. Dolj d. *I. Ralian*, al doilea ctitor al bisericii Madona-Dudu.

Un inspector comunal a poruncit unor țărani să pască vitele pe proprietatea d-lui *Iorgu Veleanu*, cerându-le în schimb câte un miel, nu pentru proprietar, ci pentru el inspectorul. De sigur acestea sunt efectele socialismului de stat: intervenția statului în convențiunile particularilor!

Nu suntem guvernați de regimul socialist?

Și d. *G. Stăncescu Moțaței* a fost numit în magistratură.

Ne împăcăm cu Grecia

Un excursionist întors decurând de la *Cairo*, ne povestește, cum un grec a insultat pe români și a batjocorit tricolorul român. S'a provocat scandal care s'a aplanat de autorități.

Și noi, ne împăcăm cu Grecia!

Stradele orașului Craiova sunt într'o stare deplorabilă, mulțumită Tribunalului *Ciocazan*.

Prefectul „Model“ a înlocuit pe trei din inspectorii comunali, a căror înlocuire strigătul public o cerea de mult. Dar tot mai sunt.

Situația Economică

Cu multe greutateți și sacrificii comerțul nostru a înfruntat criza din toamna trecută. Recoltele se prezentau în primăvară cum nu s'a poate mai bune. Speranțele erau așa de mari în cât cu toate dezastrele prin care am trecut, lumea privea viitorul cu încredere. Lipsa de ploae însă a încrețit din nou frunțile.

Statul și încheie operațiile cu escedente, intrările întrec prevederile bugetare cu mult epocelor corespunzătoare ale anului trecut.

Valorile sunt în urcare. Datorit în parte apropierei cuponului semestrial.

Numerar este indostulător atât în țară cât și în străinătate.

Toate piețele au scăzut scomptul.

Totul însă depinde de transacțiunile de cereale; — și dacă am avea o recoltă abondentă, cu prețurile mari ce s'a cotiază la grâne pe piețele europene, atunci vom tămădui cu ușurința rănile deschise.

Față însă cu seceta și dacă aceasta încă persistă, este nevoie să punem frâu ori cărui avânt, căci pericolul este mai mare acum ca în toamna trecută.

Labor.

Revista revistelor

Vom căuta în acest loc, să punem în curent pe cititorii noștri cu manifestările de căpetenie ce se ivesc în revistele românești, mai de seamă.

Se cuvine să începem cu *Sămănătorul*, care a jucat un rol de căpetenie în viața noastră culturală, care a dat naștere unei direcții literare, dar care astăzi aluneacă tot mai mult și-si înstrăinează simpatiile și aceasta, pe drept cuvânt. Infimțată de doi dintre cei mai mari poeți ai noștri, Coșbuc și Vlăduță, și continuată mai târziu, de un vrednic urmaș, ea a fost o revistă de luptă, o revistă de propovăduire, a acelor mai sfinte și mai drepte

cauze românești. Astăzi însă, ea nu-și mai are un rost lămurit—ca atâtea altele—și se prezintă slabă și neputincioasă. Redactorii ei își vând marfa bună la taraba *Vieții Românești* dela Iași, — care se înfruptă din bugetul liberalilor — și ce mai rămâne, dau și la bietul *Sămănător* anemic și prăpădit. Negustorul care este aproape de faliment cereacă orice afacere, doar o scăpa de prăpastia care-l așteaptă. Așa stau lucrurile și cu *Sămănătorul*. A încercat să introducă o parte științifică, dar n'a reușit și acum în urmă a alipit o parte politică cu respectivul director anunțat pe copertă. Literatură cum se cade poți să cauți cât vrei și nu

găsești. Nuvelă n'am mai văzut de multă vreme,—cronica literară a dispărut de tot, iar D-l Aurel Popovici directorul politic — se muncеște să ne dovedească rătăcirile D-lui Tăslăuanu de la *Lucafărul* propovăduite în articolul: *Două culturi*. Că d. Tăslăuanu a scris aberații socialiste am văzut cu toți, dar să scrii 30 de articole pentru un fapt care n'a putut face măcar o revoluție — D. Popovici crede că o va face — iar nu pricine. Și apoi, ori d. Tăslăuanu nu pretuеște nimic, „neștiind scri și ceti“ și atunci nu mai poți sta de vorbă cu un asemenea om, ori știe ceva și atunci nu mai poți spune că „nu știe“.

Traducerea Romanului *Pescar de Islanda*, e credincioase originalului, dar D-l Sandu-Aldea nu reușește să-l împământenească. Poeziile din ultimul număr, ale D-nei Natalia Iosif și G. Doinaru sunt frumoase.

Cele două centre mari ale țării noastre, Bucureștiul și Iașul au numeroase reviste. Noi Craioveni avem norocul de a avea una singură, dar mulțumită lui D-zeu, bună.

Ea își are un rost bine lămurit în viața culturală a orașului nostru și chiar în întreaga Oltenie. E vorba despre revista *Ramuri*. Independență în acțiunea ei, sprijinită de tovărășia unor tineri legați sufleteste unul de altul, merită toată atenția. Nu e nevoie să-i aducem laude căci cetitori n'au de cât să străbată cu ochii sumarele pentru a se convinge cine sunt colaboratori *Ramurilor*. Profesori universitari, profesori secundari, scriitori de talia D-lor Agârbiceanu, Basarabescu, Gârleanu, Boteni, Soricu, Ecaterina Pitiș, iar printre membrii comitetului se găsește o poeță de mare valoare, d-na Elena Farago.

În numărul de Paști a fost publicat, pe lângă un material cu totul ales, și articolul D-lui Maior Sturdza, care a stărnit discuții, credem cunoscute de toți.

În numărul de la 14 Mai al *Neamului Românesc*, D-l Iorga publică un fragment din „Istoria literaturii românești din veacul al XX-lea“. Un foarte frumos chip al lui Matei Basarab după un desen al pictorului Stoica.

Viața Românească (Aprilie) se deschide printr'o comedie, *Cometa*, de D-ni D. Anghel și St. O. Iosif. E ceva cum nu s'a mai scris în literatura noastră și care poate sta alături cu nemuritoarele piese ale scriitorului francez, Rostand. De tot spirituală și cronica veselă a D-lor Tarascon (Ranetti) și A. Mirea. Un șir de cronici diferite urmează. Descrierea, *În munți Neamfului* de C. Hogaș, e slabă.

La Iași a apărut o nouă revistă politică, literară și științifică, *Indrumarea*. Politică e de nuanță conservatoare-democrat. N-rul 2 (Mai) cuprinde articole semnate de D-nii Sebastian Moruzzi, I. Duscian, Ghibănescu, D-r P. Zosima, D-nu M. Codreanu publică două sonete: *Dura lex* și *Tânguirea unui estet* vrednice de amintit. La *Revista Revistelor* se vorbește despre: *Viața Românească*, *Convorbiri literare*, *Ramuri*, *Românul literar* și *Furnica*.

Abonamentul 5 lei pe an.

E. Taină.

Supt titlul de *Impresiuni Politice*, D-l Mihail Drăgănescu publică o broșură de observații intime asupra moravurilor politice. La sfârșit vorbește despre *Democrația Conservatoare* și scopul ei de a îndrepta reaua stare de lucruri paradoxale.

E scrisă limpede și se citește în oareși care încătușare.

Galus.

A apărut ediția II: *Marșul Democrației Române*, dedicat d-lui Take Ionescu de Mihail Drăgănescu. Prețul 1 leu, de vânzare la redacția Revistei noastre.

